

Pe pošti prejemnik:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrť : 6, 60 —
mesec : 2, 30 —

V upravnistvu prejemnik:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrť : 5 —
mesec : 1, 70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, L, 17

Izhaja vsak dan, izvenmli
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 245.

V Ljubljani, v četrtek 24. oktobra 1901.

Letnik XXIX.

Socialnodemokratični in liberalni učitelji.

Tužno joka, milo plaka v včerajšnjem »Narodu« neki liberalni učitelj, da so še mnogi slov. učitelji pri socialnodemokratični stranki. Posebno na Štajerskem, pravi, jih je mnogo v tej stranki. Ti reveži še niso prišli do spoznanja, da prav zaprav tudi soc.-dem. stranka ne dela drugega, kakor da pomaga — »klerikalizmu«. Z živimi barvami jim je narisal grozno hudodelstvo, katero so storili soc.-dem. v Idriji, ki so rajši glasovali za katol.-nar. poslanca, kakor za liberalnega. Pomislite — pravi elegični liberalci — če bi v dež. zboru večina bila odvisna samo od tega glasu! »Klerikalna« stranka bi delala potem tolovajstva, o katerih se niti ne sanja niti liberalnim ne soc.-dem. učiteljem.

No, sanja se posebno liberalnim učiteljem mnogo o grozodejstvih »klerikalcev«, posebno kadar zvečer kaj preveč pijejo, in pri tem berejo »Naroda«, svejega »Učit. Tov.« »Fr. Lehrerstimme« itd. Takrat se jim mnogo groznega sanja ... Pametnega pa ne mnogo ...

Mi to omenjamo le zato, ker je tako značilno za večino onih učiteljev, ki šlobodrajo za »Narodom«. A mi bi učiteljem povedali le eno na uho.

Če primerjate »Naroda« in soc.-dem. liste, vidite, da so poslednji toliko peščenjski od »Naroda«, da so vsaj potegujejo za neki gospodarski program ljudstva, o katerem se da sicer debatirati, a se mu mora vendar priznati, da je v jedru ljudstvu prijazen, dasi sloni na napačni podlagi. »Nar.« je pa čisto neumen list, poln smislih osebnih napadov in brez vsake za ljudstvo koristne misli.

Ako je že kak učitelj katol. cerkvi — tako gorak, da misli, da mora na vsak način stopiti v boj proti nji, in če ima pri tem kaj soli v glavi in kaj poštenosti v srcu, je veliko bolj častno zanj, da je soc.-

dem., kakor pa taka navadna lib. čenča, ki žlobudra brezmiselnosti »Narodove«. Saj če pogledamo večino liberalnih učiteljev, in se vprašamo, zakaj pa neki tako tulijo po gostilnah in tako divje dopisujejo v »Naroda«, pridemo do zaključka, da edino le zato, ker mislijo na ta način — avancirati, dokler je v kranjski deželi tako krasno liberalen regime, kakor vlada danes. Ti ljudje bi bili najkrasnejši nemškutarji, kakor so bili v starih časih, ako bi danes nemškutarja pomagala do avancementa; oni bi bili prepričani soc.-dem., ako bi bil dež. odbor in vladni referent o šolstvu soc.-dem. Pa tudi klerikalci bi bili, če bi jim to kaj neslo.

Tako je v resnici. Liberalno učiteljstvo je jako čudna masa, s katero se lahko liberalni voditelji igrajo, kakor se v resnici godi. Za »Zählkandidata« postavijo kakega učitelja, in vsi gredo kakor elektrizirani zanje v boj, češ: Bo že kaj padlo zato kot plačilo!

Nas veseli, da se od te mase odločuje vedno več treznih, pametnih, za svoj sveti poklic in za naše dobro ljudstvo vnetih učiteljskih moči, katere so si ohranile dobro vest in pravi razum. Te seveda preganjajo na ostuden način oni, ki so slabši od njih.

Kaj se je nam že vse povedalo o liberalnih učiteljih! Marsikateri, ki rohani kakor ranjen lev zoper »klerikalizem«, ne ve, da bi mogli mi o njem sestaviti celo njegovo »conduito«, katera bi ga za vedno ubila. A mi smo — boljši ljudje, kakor liberalne hijene in svojega lista ne mažemo radi s takimi stvarmi.

Le to povemo učiteljem, da oni, ki ri-jejo v liberalizem, imajo splošno na svoji strani le najslabše elemente izmed ljudstva, po navadi pa prav nikogar. A oni, ki so pošteni, krščanski možje in se ne sramujejo tega javno pokazati, imajo vse ljudstvo na svoji strani, in mi smonjihovi odkritosrčni prijatelji ter jim hočemo pomagati, kjerkoli moremo.

Humoristično je, če liberalci dokazuje socialnemu demokratu, da nima prav. Mi mirno gledamo to, ljudstvo se pa smeje.

Državni zbor.

Dunaj, 23. oktobra.

Čas je denar.

Ta resnični pregovor velja posebno avstrijski zbornici, ki je zadnja leta potratila mnogo dragega časa s krikom in prepirom. Treba je pregledati in urediti gospodarsko knjigo, ki že štiri leta leži brez revizije. Še večjega pomena v gospodarskem oziru pa je nova nagodba z Ogersko in trgovinsko-carinska pogodba z Nemčijo. Samo te tri točke zahtevajo ogromnega dela in še večje previdnosti. Največja štedljivost v državnem gospodarstvu ne more nadomestiti tega, kar bi Avstriji škodila slaba nagodba in skupni državni enostranski, nepravilni carinski tarif. Zato vlada pritiska, naj bi zbornica čimprej pričela s proračunsko razpravo.

Toda pot do proračuna je že teden dni zaprt z najnimi predlogi. Danes je četrta seja, in zbornica je srečno rešila štiri nujne predloge. Tako more zbornica ad indefinitum uporabljati čas za same nujnosti, in jako se motijo oni, ki hočejo že ta teden pričeti s proračunem. Ali je res vse tako nujno, kakor trdijo nekateri gospodje, to je drugo vprašanje. Kakor pa zapravljivec ceni denar, tako avstrijska zbornica vrednost časa. In četudi so bile lani nove volitve, v zbornici so se le pomnožili možje, ki se ponašajo s škandali. Podivjano je javno življenje, podivjano časnikaštvo, a v avstrijski zbornici se je udomačila največja podivjanost. Neve-rojetno je, kako surovo in neotesano se vede marsikateri »olikanec«, kakor je pokazala zopet

današnja seja.

Najprvo sta govorila glavna govornika o podržavljenju severozapadne železnice, dr. Pergelt in Mastalka. Ko je Kaftan odgovoril na razne ugovore, je zbornica z dvetretjinsko večino vsprejela nujnost Kaftanovega

predloga. Za predlog so glasovali poleg Čehov tudi Poljaki, Jugoslovani, Rusini, antisemitje, soc.-dem. in Italijani. Predlog je bil izročen želez. odseku.

Dogodki v Litavi.

Dr. Stransky je nato utemeljeval nujnost svojega predloga, naj vlada strogo preiskuje dogodke, ki so se vršili dne 22. septembra t. l. v Litavi povodom otvorjenja nemškega otroškega vrtca, ter kaznuje izgrednike. Komaj se vzdigne dr. Stransky, nastane nepopisen krik mej nemškimi nacionalci in radikalci, ki je trajal ves čas mej govorom. Lumpje, lažniki, capini, barabe in enake psovke so kar deževale med levo in desno. Najglasnejši so bili zopet Wolf, Stein, Schalk in tovariši. Naravnost sramota je, da se poslanci obsipajo s takimi izrazi. Mogoče, da je dr. Stransky prečno slikal izgredne nemških razgrajcev v Litavi, toda nedolžna jagnjeta Nemci gotovo niso. Saj poznamo te hajlovce tudi v Celovcu, Celju in drugod v obližju. To je večletna politična vzgoja v Avstriji, da en Nemec velja za deset Slovanov, in da je le »otročarija«, kar si nemška mladina dovoljuje proti slovanskim sodeželanom.

Za Stranskim je takoj govoril minister-ski predsednik, ki je seveda prečital poročila vladnih organov. To pa vemo, kako se kujejo in narekujejo taka poročila. Toženec nastopi kot tožnik, ako to zahteva politika. Kakor morda ni vse res tako, kakor je trdil Stransky, gotovo pa je tudi poročilo prikrojeno v nemškem smislu.

Tretji govornik, d' Elvert, je skušal dokazati, da povsod le češki lev vodo kali. Mej tem govorom je bil zopet grozen krik, ker govornik je s svojimi zofizmi provzročal mej češkimi poslanci burne ugovore. Govorili so še Svozil, Albrecht in Hruby.

Pomožni uradniki.

Vprašanje, kako naj bi se diurnistom, kalkulantom in državnim uslužben-cem, ki niso v nobenem plačilnem razredu,

LISTEK.

Majakov čuvaj.

Spisal H. Sienkiewicz. — Preložil V. P.

(Dalje.)

Opoludne je napočila doba počitka. Življenje in ropot v pristanu je ponehaval, galebi so se skrili v skalnih pečinah, valovi so se polegli, pristan, morje in majak je zajela v svoje prijazno naročje popolna tišina. Rumene peščenine, oproščene openjenih valov, so se lesketale kakor zlate lise na širni vodni gladini. Zlati toki solčnih žarkov so razlivali svoj svit z neba na bistre valove, na peščenine in na skalovja. V takih trenutkih je objemalo tudi starca neko slastno zamak-njenje. Čutil je, kako dobrodejen je mir in počitek, ki ga zdaj uživa, in ko je pomislil, da je tudi stalen, bil je pri cilju svojega hrepenenja. Skawinski je pil s polnim duškom iz čaše svoje neizrečene sreče, verjel je in upal več in več. Če zidajo ljudje starim invalidom palače, zakaj bi ne privoščil Bog i njemu zavetišča? Starec je zaljubljen stolp, majak, skalo, peščenine in samoto. Sprijaznil se je i z galebi, ki so gnezdili v skalnih pečinah ter priletavali zvečer na majakovo streho. Skawinski jim je metal navadno ostanke svojih jedi, oni so se pa kmalu tako privadili, da so ga obletavali

vsak večer celí oblaki onih belih ptičev; starec je pa hodil mej njimi kakor pastir mej ovčami. Ob času oseke je hodil na nizke peščenine nabrat tečnih školjk in krasnih bisernic, katere so tam zapustili hitro odte-kajoči valovi. Po noči za bajnega luninega in majakovega svita je pa lovil ribe, katerih je bilo obilo v senčnih skalnatih zatokih. Nazadnje se je privadil svojega skalnatega, pustega otočiča, ki je bil obrasten le z nizkim biljem, iz katerega je pa izvirala lep-ljiva, lepo dišeča smola. Revščino otočiča mu je tisočkrat nadomestil lep razgled v daljavo. O poludanskih urah, ako ni bilo megle, je pregledal celo panamsko ožino, pokrito z najbujnejšim rastlinstvom. Skupine kokosovih palm in visokih kruhovcev so se družile takoj za aspinvalskimi hišami v dične gozdice. Dalje mej Aspinvalom in Panamo se je razprostiral veličastni pragozd, kateri so pokrivalo zjutraj pa zvečer goste megle — pravi tropični pragozd, obdan z vodami, opletan s slakom, šumeč bajno pesem, kakor morje. S svojim stražnim daljnovidom je razločil ne samo drevesa in široko listje banani, marveč tudi črede prožnih opic, trume velikih marabov in roje kričečih papig, ki so poletovale včasih nad pragozdom kakor mrak in katerim se je izpreminjalo perje v mavričnih bojah tako krasno!

Skawinski je poznal od blizu podobne gozde, kajti ko se je razbila njegova ladija

v Amazonski reki, je blodil cele tedne v pragozdih goščavah in šumah. Dobro je vedel, kolika smrtna nevarnost se skriva pod njihovo sijajno, vabečo zunanostjo. V nočeh, ki jih je tam prebil, je slišal uprav blizu grobne glasove lenivcev in rjovenje jaguar-jev; videl je ogromne kače, ki so se gibale na drevesih ter se ovijale okoli njihovih vej, kakor slak; poznal je ona sanjava gozdna jezera, polna električnih jegulj in krokodilov. Vedel je, pod kakšnim jarmom živi človek v onih nepreiskanih divjinah, kjer so nekateri listi desetkrat večji, kakor on sam, kjer mrgoli na milijone krvilačnih moskitov, gozdnih pijavic in ogromnih strupenih pajkov! To vse je sam dobro poznal, sam izkusil, sam pretrpel; zato ga je prešinjala zdaj tem večja razkošnost, kajti mogel je smelo gledati vse one sebi sovražne spake, občudovati njihovo krasoto, pa brez strahu, da bi mu kaj škodovala — njegov stolp ga je branil pred vsako hudobijo. Zapuščal ga je tudi le ob praznikih.

V nedeljo zjutraj se je napravil v praznično stražno uniformo s srebrnimi gumbi, svoje široke prei je pa okrasil z zasluženimi redi. Če je pa slišal, kako ga mimogredoč ljudstvo hvali: »Kajne, da imamo zdaj lepega čuvaja«. — »Pa ni krivoverec, poglejte: vsako nedeljo gre v cerkev!« tedaj je držal svojo srebrolaso glavo še bolj po koncu in ponosno stopal naprej. Po sv. maši

se je pa vračal navadno takoj na svoj otočič ves srečen, pa vendar še zmerom neza-upajoč kopnini. V nedeljo si je nakupil tudi časopisov, ter iskal v njih evropskih novic, zlasti poljskih. Ubogo staro srce! Na tem stražnem stolpu, na drugi polukrogli, je bilo še vedno za domovino ... Toda njegova bojazljivost se je še povečala. Boječ se ljudi, ni šel nazadnje več v mesto; minuli so tedni, odkar ni videl nikogar in nihče njega. Ves starčkov svet se je začeljenal na otočiču; trdno je sklenil, da ga nikoli ne zapusti, pozabil je skoro na to, da je še kaj na svetu razen njega. Da, še mistik je postal. Njegove mile, modre oči so dobile otročji izraz ter zlele vedno brez cilja nekam v ne-dozirno daljavo. Starček Poljak, oddaljen od sveta in obdan z veličastnimi prirodnimi po-javi, ni poznal več lastne osebe, nehal je biti posebno bitje, in zrastle je bolj in bolj s svojo okolico. Ni premišljal o tem, le čutil je, da nebo, morje, majak, i zlate peščenine, i razpeta jadra in galebji, priliv in odliv, da je vse to edina velika celota in ena ve-lika skrivnostna duša; sam da se pa iz-gublja v globočini te skrivnosti. Potapljaj se je v njej, dremal je, pozabljal je — in v tem umiranju lastne osebe, v tem polu-bdenju in polusanjanju je našel toliko miru ... Oni mir je bil bolj smrti, kakor živ-ljenju podoben ...

(Dalje prih.)

zboljšalo gmotno stanje, je že nekaj let na dnevnem redu. Vlada se je doslej vedno sklicevala na to, da nima potrebnega pokritja v državnem proračunu. S tem izgovorom, ki ni povsem neutemeljen, prihaja vlada, ako poslanci zahtevajo odpravo državnih mitnic in loterije ali pa večje podpore za obče koristne naprave. Do, ut des! to je odgovor finančne uprave. Ne spominjamo se, da bi bil kedaj skupni državni proračun nižji od prejšnjega, pač pa je žalostno dejstvo, da v višji meri rastejo državni izdatki, nego redni dohodki. Dajte, in dati vam hočemo. Dovolite nov davek, in zboljšamo plače, zvišamo državne podpore. To je stara pesem, ki jako zoperno odmeva. Tako za poboljšanje plač diurnistom finančni minister zahteva, naj državni zbor dovoli davek od vozniških listkov. Tako se ogreni kosček kruha s pelinom očitani, ki so takoj pripravljena kot moralne zasušnice. Toda pregovor pravi: volk sit in ovca cela je nemogoče. To naj bi si zapomnili vsi oni krogi, ki od poslancev zahtevajo vsakovrstne podpore, a jih obkladajo z očitani, ako rastejo deželni in državni stroški. Res pa je tudi, da sta država in dežela večkrat pri milijonih in stotisočkah razsipljivi, pri stotakah pa skopi. A to le mimograde.

Da se diurnisti ne morejo hvaliti s svojimi plačami, tega nihče ne more tajiti. Zato je naravno, da trkajo na vrata. Včeraj je bila deputacija diurnistov iz raznih kronovin pri ministerskem predsedniku. Ta je deputacijo prijazen sprejel ter priznal opravičenost njihovih zahtev. Dostavljal pa je: Vlada hoče zboljšati plače, ako državni zbor dovoli potreben kredit. Isto je deputaciji odgovoril tudi finančni minister. Torej: Govorite z očetom, odgovarja mati. No, sinoči sta se posvetovala oče in mati. Zboroval je namreč proračunski odsek. Dr. Steinwender je poročal o raznih predlogih glede uravnave plač diurnistom, kalkulantom in drugim državnim uslužbencem. Poročevalec je nasvetoval poseben zakon. Finančni minister pa je takoj prinesel pušico v obliki zakona glede davka od vozniških listkov. Razne kategorije državnih uslužbencev, ki so v postevu, štejejo okoli 21.000 oseb. Ako se le diurnistom in kalkulantom, ne vstevši davčne eksekutorje in pomožne uslužbence, zboljšajo plače za tretjino, to je, za 285 kron, znašala bi potreščina 3.200.000 kron. Imenovanje pa bi ne izvrševal več uradni načelnik, temveč višja oblast, odpravili bi se pavšali in določiti bi se morale tudi preskrbnine za starost. Odsek je konečno sklenil, naj vlada predloži tiskano poročilo. Vprašanje je torej v teku.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. oktobra.

Okrajšana razprava o proračunu.

Po dolgotrajnem pogajanju mej posamnimi klubovimi načelniki se je slednjič doseglo sporazumljenje glede načina, kako naj bi se okrajšala proračunska razprava in dovršila, če le mogoče, po vladni želji do božičnih praznikov. Program za to je sestavljen tako-le: Budgetni odsek bo vzel v pretres najprej samo one točke ozir. poglavja državnega proračuna, o katerih se ve vnaprej, da se pri razpravi o posamnih postavkah ne bo vnela večja debata. Tako rešena poglavja se izroče takoj v pretres poslanski zbornici. Na ta način se bo v plenumu in v odseku istodobno vršila budgetna razprava. Poleg tega so sklenili klubovi načelniki, da dobita pri razpravi v zbornici besedo pri večjih strankah po dva, pri manjših pa samo en govornik. Na ta način bi prišlo do besede le kakih 35 poslancev. — Prvo branje proračuna v zbornici se prične bržkone v petkovi seji in se završi najkasneje z dnem 31. oktobra, odsek pa prične razpravo vsled praznika še le 4. novembra. Na ta način, proti kateremu so se izpočetka najbolj upirali vsenemci, se po dosedanjih dogovorih okrajša letošnja proračunska razprava. Podobno so okrajšali proračunsko razpravo tudi v letu 1892.

O volitvi zborniškega podpredsednika ali bolje o postopanju katoliškega centra napram temu vprašanju poročala »Linz. Volksblatt« meji drugim to-le: Tudi centrum je bil izpočetka zadovoljen s kandidaturjo po-

slanca Kaiserja, v zadnji uri pa je sklenil oddati prazne glasovnice. Kaiser je v splošnem precej zmeren pristaš nemške ljudske stranke in je vsled tega užival kolikor toliko simpatij pri centru. Toda ker pa se mu je zdelo v zadnjem času potrebno, s poslancem Beuerle, Erler in drugovi udrihati po »klerikalizmu« in je celo podpiral znani predlog proti kongregacijam, je bila stranka proti njegovi kandidaturi. Sicer pa tudi člani nemške ljudske stranke niso nikdar glasovali za katoliške kandidate. — Predsedstvo poslanske zbornice je zopet popolneno, zaupanja cele zbornice pa nima za seboj.

Združenje čeških strank v državnem zboru

je po poročilih iz parlamentarnih krogov gotova stvar. Združijo se v skupno parlamentarno organizacijo Mladočehi, konservativni veleposestniki, češki agrarci, narodni socijanci in konečno tudi oba moravska katoliško-narodna poslanka. Že v prihodnjih dneh se snide k posvetu parlamentarna komisija te najnovejše zveze, ki bo s tem dobila v parlamentu veliko večji vpliv in bo v zvezi z ostalimi slovanskimi strankami lažje paralizovala nemško levico. Oficijelno o osnovi te zveze seveda dosedaj še ni nič znanega.

Volitve na Hrvaškem.

Komaj je razpuščen hrvaški deželni sabor, že se je pričelo živahno volivno gibanje. In kar nas posebno veseli: glasovi s Hrvaške pričajo, da bo združena hrvaška opozicija nastopila složno proti mažaronstvu. To v nas budi mnogo upov! Da bi se volitve pred leti v hrvaški sabor vršile po narodni volji in pravilno, bi združena opozicija pridobila si večino. Ker je združena opozicija v saboru popolnoma zadostila narodovi volji in je z razkrinkanjem kričečih razmer si pridobila v saboru mnogo moralnih zmag, pričakovati je, da narod njen pošten trud poplača sedaj s tem, da pri volitvah odločno povzdigne svoje glasove za združeno hrvaško opozicijo. »Združeni hitimo pomagat domovini!« Ta klic se bo razlegal po lepi hrvaški domovini o priliki novih izborov. Ali bode ob tem klicu zavedel se svoje dolžnosti tudi dr. Jos. Frank? ... »Združimo okoli hrvaške zastave vse, kar je zdravo, neodvisno in ponosno v deželi«, tako kliče »Obzor« in »Hrvatska«. Oba lista prinašata eden in isti članek, s katerim odkrivata narodu poštene namene združene opozicije. Bog blagoslovi delo nesebičnih, poštenih hrvaških rodoljubov! Vlada jako hiti z volitvami. Do 6. novembra morajo biti dovršene vse saborske volitve in novi sabor se snide že 15. novembra. V nekaterih okrajih bodo volitve že v osmih dneh. Vse kaže, da se je ban Khuen Hedervary silno ustrašil, da bi na Hrvaškem sedaj ne doživel »čistih volitev«, o katerih mu je hotela predložiti opozicija načrt zakona.

Izjava slovaškega voditelja Mudroha.

Predsednik slovaškega osrednjega odbora P. Mudroň priobčuje v »Nar. Nov.« izjavo z ozirom na završene volitve v ogerski državni zbor, v kateri pravi mej drugim: »Naš volivni boj smatrajo na vsi črti prijatelji in sovražniki, v domovini in izvan nje, za resno, mogočno politično dejanje, ki ga ni več moči prezreti in s katerim se mora vedno in povsodi računati. Zahvaljujemo Boga za vse volitvene vspehe in se veselimo iz celega srca, da imamo v državnem zboru moč, ki se bodo potegovali za pravice in zakonite zahteve našega slovenskega naroda in naglašali krivice, ki smo jih dosedaj morali mirno prinašati. Zahvaljujemo se iz celega srca vsem zvestim, odločnim, vztrajnim in odkrito mislečim slovaškim možem, ki so vztrajali v boju pod zastavo našo in oddali svoje glasove slovenskim kandidatom. Dal Bog, da bi ti prvi vspehi padli na rodovitna tla in pomenili pričetek novega svežega narodnega življenja«. — Da se to res zgodi, je vroča želja tudi vsega slovenskega naroda, ki s sočutjem opazuje sedanje veselo gibanje mej zatiranimi Slovaki. Le žal, da mej izvoljenimi poborniki ni tudi voditelj sam.

Rešitev krečanskega vprašanja

se po poročilu raznih listov bliža svojemu koncu, ne ve se le, ali se na vsi črti ustreže želji nadkomisarja Jurija in večine krečanske prebivalstva, ali pa se samo urede notranje krečanske razmere. Na svojem potovanju po Evropi sta princ Jurij in njegov oče grški kralj neki toliko dosegla, da se je Rusija odločno zavzela za želje Krečanov in da Francija in Italija ne bota povzročali posebnih težkoč. Ni pa še dognano, kaj poroče k temu Anglija, ki dosedaj še ni dala nikakega odgovora. Pričakuje se, da bodo Angleži imeli v prvi vrsti pred očmi turške koristi in — svoje ter da ne bodo pritrdili predlogu Rusije. Te dni skliče princ Jurij narodno skupščino, kateri pojasni dosedanje uspehe in ki bo sklepala o tem vprašanju.

O nevtralnosti napram angleško-burski vojski

se je po časopisju že mnogo govorilo in pisalo v naši monarhiji. Tudi sedaj sta v poslanski zbornici vloženi dve interpelaciji glede prekršenja nevtralnosti od strani naše države. Naša vlada je sicer že opetovano skušala dokazati, da se od naše strani res niso prekoračile določbe nevtralitete, toda vsak ima o tem lahko svojo sodbo in si na pr. lahko sam misli, kako se strinja z omejenimi določbami nabava konj in topov ter sedel za angleško armado v naši državi. Pomenljiveje pa je, kako sodi o nevtralnosti neki dunajski, Burum skrajno »prijazni« list. Po njegovem mnenju nevtralnost celo tedaj ni prekršena, ako se dovolijo enemu delu olajšave. Vsaka nevtralna država ima brezdvomno pravico, enemu ali drugemu delu pokazati na ugodnejši način svojo nevtralnost, ali z drugo besedo: pomagati enemu delu, drugemu pa ne. Da bi se tako postopanje res strinjalo s strogo nevtralnostjo, tega menda ne bo trdila niti dunajska »Informacija«.

Stavka na Francoskem.

Republičanstvo z vsemi frazami o »svobodi« ni nasitilo francoskih delavcev. Silno vznemirjenje vlada sedaj na Francoskem radi stavke, ki se pripravlja med rudarji. En del rudarjev je za splošno stavko, drugi pa proti njej. Del je oborožen s samokresi, puškami in bajonetami. Vlada zatrjuje, da je pripravljena na vsako eventualnost in je že določeno, kaj mora storiti vojaštvo, ako pride med delavci do najhujšega. Posebno se je bati, da prične z odločilnim bojem onih 1200 delavcev, ki so stavkali in jih družba rudniških posestnikov noče več vzeti na delo. Ti delavci so v najhujši bedi in pripravljeni na vse. V izrednem zasedanju francoske zbornice je predvčerajšnjim poslanec Basly predložil predlog o zagotovitvi minimalnega plačila 2 franka na dan za rudarje in je zahteval, da se odobri nujnost. — Predlagal je dalje osemurni delavnik in zavarovanje za starost. Ministerski predsednik Waldeck-Rousseau je odklonil določitev minimalne plače in dejal, da je pripravljen pričeti posvetovanje za starostno zavarovanje. Neugodno se je izrekel tudi glede Surnega delavnika. Nujnost Baslyjevega predloga je bila vsprejeta, odklonjena pa je bila takojšnja razprava s 321 glasovi proti 254. Nikakor še ni gotovo, da se stavka ne prične. Zmernejši delegati rudarskega sindikata so predlagali, naj se stavka vrši osem dni in naj delavci pokažejo svojo solidarnost s skupnimi obhodi po mestih. Trije delegati so glasovali za splošno stavko, trije proti. Jeden še ni oddal glasu. Prefekt v Monceauxu je izdal povelje, da mora vsak, ki ima kako orožje, izročiti isto v treh dneh pri županu. — Najnovejša vest o stavki se glasi, da je združeni sindikat rudarjev s 4 proti 2 glasovoma sklenil preložiti začetek splošne stavke na nedoločen čas. Sklenilo se je poslati na vlado poročilo.

Mandžurtja.

Nekateri angleški listi poročajo, da je Rusija pripravljena oddati nazaj nekaj mandžurijskih provincij, in sicer provincije Liaotung, Kisin in Heitung Kiang, severno od reke Sungari. Kitajska pa se zavezuje, da se glede ohrambe železniške črte Šanhaikwan Niutschwang zanaša izključno na Rusijo. Rusija se izjavlja, da iz Šenkinga v teku letošnjega leta, iz Kisina in Heitung Kiang pa v prihodnjih dveh letih umakne svoje čete. Kitajska obljublja Rusiji, da bo

nastavljala ruske častnike za izvežbanje mandžu čet Tsengdijevih, tartarskega generala iz Mukdena. Angleški listi pravijo, da so ti pogoji za Kitajsko tako ugodni, da se nahaja skoro gotovo še neka druga pogodba, katera se bode pa ohranila tajna.

Buller — odpuščen.

Znani bivši angleški poveljnik v južno-afriški vojni Buller je proti svoji volji umirovljen. To je zaključek znane angleške kapitulacije v Ladysmithu. Buller je dobil pred nasilnim umirovljenjem ponudbo, naj prosi za umirovljenje, a Buller je odklonil to malo laskavo ponudbo. Zadnji čas je bil Buller korni poveljnik v Aldershotu. Glavni povod njegovega umirovljenja je bil govor na nekem banketu, pri katerem je pripoznal, da je angleškega generala White po bitki pri Colenso pozval, naj kapitulira. Možiček ga je imel skoro gotovo pri banketu malo preveč v glavi, da je to izblebetal, in tako se je njegova poveljniška slava, ki se žalostno pričela v Južni Afriki, žalostno končala na Angleškem. Buller je eden najintimnejših kraljevih prijateljev in milijonar.

Ravno.

Panamerikanski kongres je bil včeraj otvorjen v Meksiki. — Iz Lizabone se poroča, da je vladi večina samostanskih redov predložila na zahtevo vlade svoja pravila. — Iz Londona se danes poroča: Lord Salisbury se je včeraj vrnil v London. Danes se vrši ministerski svet, ki bo sklepal v »resnih sredstvih«, da se skoro konča južno-afriška vojna. — O anarhistih. Francoska zbornica je s 402 glasoma proti 132 glasom predlog Vivianijev glede odprave postave o anarhistih. — Ustaja. Mornariški tajnik v Washingtonu je dobil poročilo, da je na otoku Samar nevarna ustaja. — Predsednik Roosevelt je učinil že grozno veliko napako, ki je po mnenju lista »Memphis Commercial Advertiser« večja, kot kako hudodelstvo. Vsprejel je namreč v avdienci — zamorca Washingtona, nekega za šolstvo precej zaslužnega voditelja zamorske industrijske šole v Alabami, in ga povabil celo k obedu. To je pa v očeh nekdanjih trgovcev s sužnji v južnem delu zveznih držav nekaj nečuvnega in zgoraj imenovani list pripominja, da si predsednik tega madeža ne more izbrisati z nobenim činom.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 24. oktobra.

Imenovanja v poštni službi. Poštnimi praktikanti so imenovani: absolvirana gimnazijca Jožef Blazina in Pavel Warto ter nadučitelj Emer. Serth.

Osebnosti. Generalni major Otmar pl. Zawodsky, poveljnik 3. artilerijske brigade, je prišel iz Gradca v Ljubljano inspicirat divizijski artilerijski polk št. 7. — Koroški dež. šolski svet je imenoval gđ. Ido Schittinig za učiteljico v Hodišah, gđ. Bernhardino Sima za učiteljico v Tinjah in gđ. Hermino Vončina za učiteljico v N. Grebinju.

Umrli je v Cerknici trgovec in posestnik g. Fran Tratnik.

Javno predavanje v »Kat. Domu«. Včeraj je razpravljal g. Godec o vzrokih južno-afriške vojske. Opisoval je južno afriško angleško politiko, ki posebno želi preprečiti, da ne bi se nemški naselbini v vzhodnji in zahodnji Afriki druga drugi zbližali in tako zaprli Angležem poti do novih posestev. Omenjal je razlike med angleškimi in burškimi nazori glede na prostost zamorcev. V tej zadevi je bilo nasprotstvo obeh narodov že od nekdanj hudo. Predavatelj je na kratko razvil zgodovino južno-afriških zlatih in demantnih rudnikov, kateri so glavni vzrok krvavega boja na daljnem jugu. Predavanje je bilo zopet prav dobro obiskano. Občinstvo je z zanimanjem sledilo zanimivemu, poljudnemu predavanju. Takih poljudnih predavanj si več želimo. — Prihodnjo sredo, 30. t. m., bode predmet predavanju izgovori, s katerimi se izkušajo braniti posamezniki ali pa cele družbe, če koga po krivici izkoriščajo.

»Zarja«. Pri prvem rednem obnem zboru slovenskega kat. akad. društva »Zarja« v Gradcu sestavljal se je odbor tako-le: Predsednik: stud. iur. Josip Dermastia; podpred-

sednik: stud. phil. Franc Kolenc; tajnik: stud. ing. Baldomir Jarc; blagajnik: stud. phil. Anton Detela; gospodar: stud. ing. Josip Podkrajsek. Stanovanje društva je v Gradcu (Schillerstrasse 54. Parterre).

Za pogorelce v Dobličah so včeraj, kakor se nam poroča z Dunaja, poslanec Pfeifer in tovariši v zbornici nujno predlagali, naj vlada dovoli izdatno podporo. — Kakor znano, je 4. t. m. ogenj uničil šestim gospodarjem vsa poslopja, mnogo obleke in desetero glav živine ter jim naredil 17.500 K škode. Zavarovani so bili le za neznatne svote.

Za državne pomožne uradnike. Včeraj smo med dnevnimi novicami v kratkem sporočili o sprejemu deputacije pom. uradnikov, diurnistov, kalkulantov in pisarniških pomočnikov, pri min. predsedniku in fin. ministru. O tej zadevi poročamo danes obširneje v poročilu iz drž. zbora. Tu pripominjamo le še, da je deputacijo vodil kršč.-soc. drž. posl. Prochazka, kranjske pomožne uradnike pa je v deputaciji zastopal g. Al. Breskvar iz Ljubljane.

Tirolski romarji v Ljubljani. Danes zvečer ob 7. uri 10 minut se pripelje 380 tirolskih romarjev, ki so na poti iz sv. dežele proti domu. V Ljubljani bodo na kolodvoru večerjali.

V Krki utonila je včeraj Amalija Omahen, žena železniškega čuvaja v Gričljah in mati devetih nedoraslih otrok. Prepeljala je, kakor navadno vsak dan, svojo hčerko, ki obiskuje šolo v Šmihelu pri Novemestu, čez Krko. Ko se je pa vračala nazaj, se je čolnčič prevrnil. Hči je priklivala na pomoč očeta, ki je šel takoj reševati ženo v drugem čolnu, a bilo je zaman. Izginila je brez sledu. Z ubogo rodbino ima prebivalstvo občno sočutje.

Tolovajski napad. Minulo nedeljo zvečer se je z večernim vlakom iz Ljubljane v Trebnje došli delavski nadzornik Ivan Petrič vračal v svoje pol ure od Trebnjega oddaljeno bivališče. Mej potoma pa plane nadenj nakrat šest fantov, ki so ga tako neusmiljeno obdelovali s kamenji in koli, da je komaj prišel do svojega stanovanja. Doma je tudi opazil, da so mu zlikovci pobrali 22 K 60 h denarja ter srebrno uro z veržico. Napadeni meni, da sta bila dva mejnjimi delavca, ki z njim delata pri prelaganju trebanjske ceste.

Šolstvo na Štajerskem. G. Franc Vrečko, nadučitelj v Št. Lju pri Turjaku, je postal nadučitelj na okoliški šoli v Slovenski Bistrici. — Gdč. Marijana Vrečko, absolvirana učiteljska kandidatinja, je imenovana za provizorično učiteljico v Podgorju pri Slov. Bistrici.

Iz Ljutomera se poroča, da se je ondi kot okrajni zdravnik naselil g. Karol Chloupek, doslej zdravnik v Velenju.

Podporno društvo organistov s sedežem v Celju ima dne 5. novembra svoj občni zbor. Opozarjamo na dotično oznanilo.

Obsojeni zasramovalec Boga. Raznašalec pisem Franc Škerbine v Poberšu je zasramoval križ s tem, da je vzel večkrat psa v naročaj in mu delal znamenje sv. križa. A to mu še ni bilo dovolj. Ko so ga sosedje radi takih dejanj svariili, pričel je psovati Boga. Obsojen je bil Škerbine te dni v Mariboru na štiri mesece strogega s postom poostrenega zapora.

Vsenemci v Gradcu nameravajo prirediti izdajanje svojega dnevnika. Glasilo nemške ljudske stranke, »Grazer Tagblatt«, jim je še premalo radikalno.

Poneverjenje. Poštni ekspedijent Friderik Niederle na Pragarskem je poneveril 5000 K in ušel. Niederle je rad psoval slovenske stranke.

Cvetoča jablana v jeseni. Na posestvu gospoda Robiča v Lembahu na Štajerskem je jablana sedaj v poznih jesenskih dneh popolnoma v cvetju.

Iskopsnine na tujskem polju. Pri Hajdini je prof. Gurliť zopet odkopal en tempel rimskega solčnega boga. Tempel je 7¹/₂ m širok in še jedenkrat tako dolg. V templu je mnogo kipov, napisov, denarja itd. Prof. Gurliť pravi, da je bil sezidan začetkom prvega stoletja po Kristusu. Vse svetišče je pravi muzej redkih predmetov.

Ljubljanske novice. Ljubljanski veteranci imajo dne 2. novembra ob 10. uri dopoldne sv. mašo pri sv. Jakobu. —

O položaju meščanske godbe se je včeraj zvečer posvetoval zaupni shod godbinih prijateljev. Na leto velja godba 25.800 kron, dohodki so znašali 22.040 kron, torej nedostatka 3760 kron. Do novega leta bi godba potrebovala še okoli 4000 kron. Ako jih do 1. prih. meseca ne dobi, se mora razpustiti. Treba bi bilo društvu meščanske godbe pridobiti še 476 članov, ki bi plačevali po 1 krono na mesec. Župan Hribar se je izjavil, da, ako bi tudi mestna občina dala zaželenih 10.000 kron na leto za godbo, bi godba ne izhajala, naj se torej dobi druga pota, da se pokrije potrebščina. Konečno je bil sprejet predlog gospoda dr. Gregoriča, naj se skliče izredna seja občinskega sveta, ki naj godbi dovoli 4000 K brezobrestnega posojila. Sklenilo se je ustanoviti tudi agitacijske odseke za nabiranje članov. — Z odpravo brvi, ki je nekaj časa nadomeščala mesarski most, se je pričelo. — Sv. Petra most se popravlja. Prihodnji teden bode most zopet odprt za tovarni promet. — Konj ušel je včeraj gostilničarju Antonu Weiserju na Tržaški cesti št. 21 ter je priletel preko Kongresnega trga v Šelenburgovo ulico, kjer ga je ustavil postrešček Matjašič. Cesta je bila polna šolskih otrok, vendar se ni prigodila nobena nesreča.

Celovsko pokopališče — se ne blagoslovi! Iz Celovca, dné 22. okt. Celovski mestni zbor je dovršil v svoji današnji seji prav — junaško dejanje. Sklenil je z ogromno večino, da se novo mestno pokopališče — ne sme blagosloviti! Držeč se cerkvenih zapovedij zahteval je mil. g. knezoškof, da se mora dati katoličanom poseben oddelek. Vrsile so se zavoljo tega zadnje tedne med mestnimi odborniki in knezoškofom dolgotrajne obravnave. Knezoškof dr. Kahn storil je, kar je le mogel storiti, da mestna občina ne pride v škodo! Zastonj! Današnje glasovanje v mestnem zboru je pokazalo tukajšnjo nemškonačionalno kliko v vsej njeni najgrši nagoti. Snedli so prej dano besedo in sklenili z 21 glasovi proti 2, da se ne dovoli, novo pokopališče blagosloviti! — Mestni odbornik pl. Dietrich je imel pogum, da je zagovarjal naše stališče in predlagal, naj se odkaže katoličanom poseben oddelek. Navzočih je bilo mnogo nemškonačionalnih uradnikov, ki so govornika motili s prav nesramnimi medklci. Zoper blagoslovljenje so govorili: Haderer, pl. Metnic, Cebul, Achatz in Kohlmayr, — zadnja dva »Proč od Rimovca«, ki sta dala kat. cerkvi že dolgo slovo! Za blagoslovljenje sta glasovala samo pl. Dietrich in Fornara, ki sta vkljub hudemu zabavljanju imela pogum, glasovati po svojem prepričanju! — Uspeh divje gonje bo, da se mora napraviti za pretežno večino katoličanov posebno pokopališče.

Na javni občni zbor političnega društva »Edinost« pridejo prihodnjo nedeljo tržaški slovenski deželni poslanci in več istrskih deželnih poslancev. Navzočen bode tudi drž. poslanec Spinčić.

Centralna posojilnica v Gorici je sicer še jako mlad zavod, vendar dobro napreduje. Do sedaj je imela skupnega denarnega prometa za 2.073.359 kron. Stanje hranilnih vlog znaša 316.318 kron, stanje posojila v kjižbo 245.583 K, na osebni kredit pa 153.918 K. Število članov znaša 412, kateri so vplačali po en ali pa po več deležev, bodisi glavnih ali pa opravičnih. Trinajst raiffeisenskih posojilnic, ena okrajna posojilnica in ena produktivna zadruga je vstopilo v zvezo s »Centralno posojilnico« kot osrednjim zavodom goriških zadrug.

Vinska letina v hrvaškem Zagorju. Iz Klanjca se nam piše: Celo poletje smo z veseljem opazovali, kako lepo se polni trsje pri ugodnem vremenu. Za lepim vremenom je pa začelo deževati in deževalo je 14 dni. Vслед tega smo bili po pravici v strahu za grozdje, da bo gnilo. Česar smo se bali, to se je tudi zgodilo; ali gnilo je samo zgodnje. Za dežjem se je pa pokazalo zopet prijazno, toplo solnce. Grozdje se je začelo mehčati in sprejemati v se sladkor. In res, kdo bi si mislil, da bomo letos nabrali toliko in tako dobrih grozdov. Vina

imajo naši ljudje letos toliko, da že dolgo toliko ne. Zmanjkalo je marsikateremu posode. Morete si misliti, da ni drago, čeprav je dober mošt. Naš kmet potrebuje denarja, komaj čaka, da pride kupec in mu prinese »rajčkovo«. Cena moštu je 8 do 15 gld. hl. V prejšnjih časih so Kranjci, posebno Gorenjci, radi zahajali po vino semkaj, zdaj jih pa pogrešamo. Vabimo torej kranjske kupce, da se potrudijo k nam, zakaj ne bo jim žal, da so kupili »Hrvata«.

Iz Zagreba se poroča, da bode zagrebški vojaški poveljnik baron Berhtolsheim radi boleznj stopil v pokoj in na njegovo mesto pride nadvojvoda Leopold Salvator.

Slovenska tiskarna v Braziliji. G. J. Strucelj, nekdanji odgovorni urednik »Soče«, ki biva že dalje časa v Porto Alegre v Braziliji, naznanja v posebni v španskem jeziku sestavljeni okrožnici, kakor tudi v nemškem listu »Viribus unitis«, ki izhaja v omenjenem mestu, da je otvoril pod tvrdko Jos. Strucelj et Cia. knjižno in akcidenčno tiskarno. Omenjeni nemški list se je preselil s svojim uredništvom in upravništvom takoj v novo Struceljevo tiskarno.

Nadvojvodinja dramatična pisateljica. Neka avstrijska nadvojvodinja je dramatičirala Anzenbergerjev roman »Der Schandfleck«. Igra se bode skoro predstavljalna na dunajskem jubilejnim gledališču. Tudi neki Ignac Lutter je že prej dramatičiral isto snov, a na korist nadvojvodinje odstopil od svojih pravic.

Neprijetno iznenadenje so doživeli na Dunaju gostje neke znane vinarne. Na dvorišču vinarne bilo je polno gostov, kar se začuje pretresljiv krik in sredi med goste prileti iz tretjega nadstropja žensko telo. Neka dekla se je vrgla s tolike višine na dvorišče z namenom, da se usmrti. Težko ranjeno so prepeljali v bolnico.

Prva dijakinja na dunajski visoki šoli za kmetijstvo je gdč. Ljubica Choršilova. Napravila je maturo v Karkovu, ker pa ruska matura za avstrijske šole ni veljavna, sme gospodična le kot hospitantka obiskovati dunajsko visoko šolo za kmetijstvo. Gospodična namerava napraviti prošnjo, da se jo pripusti za izredno slušateljico.

O glasovitem laškem roparju Musolinu. Poroča se, da bode orožniki, ki so Musolina ujeli, dobili 20.000 lir nagrade. Musolino je pri prvem svojem zaslusanju obstal devet umorov in 14 poskusenih umorov. Ko je Musolino v roke sodnika položil to izpoved, je napravil dolgo ponižno prošnjo do italijanskega kralja, v kateri prosi za pomilostenje. V prošnji pravi, da on ni nikogar ubil iz hudobije ali z roparskim namenom, temveč le iz golega maščevanja do onih ljudi, ki so krivi, da je postal to, kar je sedaj. Musolino zaupa popolnoma v milost svojega kralja. — Pred dvema letoma je bil še pošten mladenič. Potem pa je bil od strani župana iste vasi, kjer je bival, obdolžen, da je napravil neko hudobijo, in obsodili so ga v 18 mesečno ječo. Ko je zaročenka Musolina — ki je bila zaslusana kakor priča — čula, da je nje zaročenec obsojen, zgrudila se je v sodni dvorani na tla in bila je mrtva na licu mesta. Zadel jo je kap. Ko je Musolino svojo ljubljeno devojko videl mrtvo, zgrozil se je in prisegel smrt vsem onim, ki so ga — kakor je trdil — po krivem dolžili hudodelstva. In res je na grozen način spolnjeval storjeno obljubo. Malo časa potem, ko je bil obsojen v 18 mesečno ječo, je pobegnil iz iste. In bila je resnica, da je bil po nedolžnem obsojen, kajti pozneje se je pojasnilo, kdo je kriv zločina, radi katerega je bil Musolino obdolžen. A bilo je prepozno, ker Musolino se je že maščeval na županu; tega so namreč našli nekega jutra neke blizu njegove vasi ustreljenega. Potem je Musolino ubil vsakogar, ki se mu je hotel staviti na pot. In tako so neki zlobni ljudje iz postenega in delavnega mladeniča naredili največega briganta v Evropi. — Rimski listi poročajo, da je lov na Musolina stal, italijansko vlado okoli en milijon lir.

Reorganizacija srednjih šol v Rusiji. Ruski službeni »Pravit Viestnik« javlja, da je poverjeništvu za reorganizacijo ruskih srednjih šol definitivno dovršilo svoj posel. Ruske srednje šole bodo imele sedem letnikov. Grščina se odpravi, a latinščina se bode učila samo v štirih višjih tečajih. Za to se bodeta podučevala dva moderna jezika, a posebno se bode pazilo na domačo zgodovino in prirodne nauke. Razširjeno bode tudi učenje matematike in ruske književnosti. V Petrogradu, Moskvi, Kijevu, Varšavi in Jurjevsku ostala bo po ena klasična gimnazija. Car je odobril novo osnovo, ter se bode reorganizacija popolnoma uveljavila do leta 1905.

Avstrijski protestantje zahtevajo drž. subvencijo in sicer zahtevajo, naj jim da naša država subvencije 1 mil. kron! Znano je, kam meri agitacija »Los von Rom« in da sta to protestantska agitacija obsodila cesar in prestolonaslednik, zato je res predržno, da je evangeliška generalna sinoda, ki je zborovala na Dunaju preteklo nedeljo, sklenila odposlati deputacijo k — cesarju.

Katoliška univerza na Holandskem Katoliški listi na Nizozemskem se jako živahno pečajo z načrti, kako ustanoviti na Holandskem katoliško vseučilišče.

Umorjen župan. V Maszana Dolna na Gališkem je 20letni Jan Kuzaay umoril vaškega župana, ker mu je dal občutiti svojo strogost. Kuzaay je vrgel župana v vaški vodnjak, kjer je župan utonil.

Zanimiva obravnava in razsodba. Iz Kolina na Nemškem se poroča: Pred sodiščem je stal dne 1. junija Streng. Vzrok je bil naslednji. Sojetnika Streng in Guth sta sklenila, da skupaj umreita. Zreb je odločil Strenga, da prične izvrševati sklep. Njegova naloga je bila najprej umoriti Gutha in potem samega sebe. Sunil je Gutha z neko ostjo in ga umoril, potem pa je Streng hotel sebe usmrtiti, a se mu ni posrečilo. Sodišče je Strenga oprostilo, češ, da takrat, ko je dejanje izvršil, ni imel razsodnosti.

Pes uničil 10.000 mark denarja. Nekemu trgovcu v Landsbergu v Nemčiji se je primerilo to-le: Trgovcu se je mudilo na pot. V naglici je zapri pomotoma in nevede svojega malega pisčka v železno blagajno. Ko se je vrnil, odprl je blagajno in našel notri pisčka mrtvega. Živalica je vsled lakote požrla bankocev v vrednosti 10.000 mark, ali jih pa raztrgala.

Prepovedan izvoz žita. V nekaterih ruskih okrajih se zopet boje, da ne nastane lakota. Zato je vlada prepovedala iz dotičnih okrajev izvažati žito v Nemčijo.

Največja vojna ladija na svetu se zida v Devenportu za angleško mornarico. Imela bo prostora 1650 ton in 425 čevljev dolžine.

Po nedolžnem radi umora obsojen vseučiliščnik. V Topeka v Ameriki je bil radi umora obsojen vseučiliščnik Juh Collins. Zagovorniki obsojenega velikošolca so dobili sedaj nove dokaze, s katerimi bi mogoče dokazati popolno nedolžnost njihovega klijenta, ki je bil obsojen zaradi umora v desetletno ječo. Sedaj je umrl neki kaznenec, ki je na smrtni postelji izpovedal, da je umoril dotičnega moža s pomočjo nekega zamorca. Ta in oni zamorec sta bila namreč pri dotični obravnavi glavni prič in na izpovedbo teh prič je obsodilo sodišče Collinsa v ječo.

Za 76.069 dolarjev ukradenih znamk. V Čikagi je tatunska družba ulomila po noči v poštno poslopje in ukradla poštne znamke v vrednosti 76.069 dolarjev.

Na obeh straneh. Nedavno temu se je neke na Nemškem ob žalostni priliki dogodila ta-le vesela dogodbica. Nekdo je umrl. Prijatelj mu je naročil venec s trakovi in velel, naj bo napis: »Počivaj v miru!« na obeh straneh. Mož je menil na obeh straneh traka. Dekle, ki je v prodajalnici vsprejelo to naročilo, je je tudi izvršilo najtočneje, kakor je ono umelo naročilo. Ali je gledal naročnik, ko je dobil trak z napisom: »Počivaj v miru na obeh straneh!«

Društva.

(Vabilo) k občenemu zboru »Podporne društva organistov s sedežem v Celju«, ki se vrši dne 5. novembra 1901 ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Katoliškega doma« v Ljubljani. Vspored: 1. Ogovor predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. premenitev pravil; 5. volitev novega odbora in dveh nadzornikov; 6. slučajnosti. Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se drugi dve uri kasneje, pri katerem se sklepa v smislu § 24. dr. pr., ne glede na število udeležencev. Redne ude zastopajo lahko pooblaščenici, vendar tem ni dovoljeno več udov zastopati. Vsi samostojni predlogi morajo se vsaj 8 dni pred občnim zborom društvenemu vodstvu naznaniti. V zvezi z občnim zborom bere se ob 9. uri dopoldne sv. maša v nunski cerkvi, pri kateri poje iz prijaznosti samostanski pevski zbor. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Darovi.

Za »Nasostražo«. Gosp. Gregor Jakelj, župnik pri Sv. Jakobu ob Savi, 10 K.

Za pogorelce v Gor. vasi pri Ribnici. Gospod kanonik Jan. Savjovic 5 K.

Bog plačaj!

Odbor dijaške kuhinje v Kranju je prejel od 5. avg. do 15. oktobra sledeče darove in prispevke, katere so darovali: Po g. Kocmurju g. Janez Rebolj iz Trzina za kazen 10 K, mesto venca na krsto gospe Šlambergerjeve gg.: V. Majdič

10 K, Ivan Rakovec 5 K, Fr. Peterlin 2 K, profesor Štrifot 2 K, Al. Seliskar 2 K, Rud. Kokalj 2, Ferd. Polak 2 K, Janko Majdič 2 K, Janko Sajovic 2 K in gospe M. Mayr 2 K; po gospodu sodn. adjunktu Fr. Peterlinu »Dunajčan v Helenenthalu« 60 h, odbor mladih šolarjev v Litiji polovico čistega dohodka od otroške veselice, prirejene dne 18. avgusta t. l., 16 K; gosp. župniki: Iv. Belec v Št. Martinu v Istri 10 K, Janez Ažman v Gorjah 5 K, Jan. Škerjanc v Vre-mah 10 K, Jernej Primožič v Goričah 4 K, Jernej Ramoveš v Poljanah 20 K, Jan. Te-ran v Ljubnem 6 K, Blaž Petrič v Veleso-vem 4 K, Mart. Narobe v Zapopah 12 K, Miha Koželj v Podbrezju 5 K, Fr. Okorno-vec v Dražgošah 4 K 50 h, Jurij Dernovšek v Žabnici 4 K in Baltazar Bartol v Spod-njem Berniku 5 K; gospod Iv. Stelč iz Kam-nika namesto venca pokojnemu g. Francu Fischer 10 K, gđ. Franica Stroj v Župuzah 5 K, vrtna veselica v gostilni gđ. Franje Keržič v Trbojah v prid dijaški kuhinji v Kranju dne 1. septembra t. l. čist. dohodka 120 K 42 h, in dar gđ. Franje Keržič v znesku 20 K, mesto venca na grob pokojne gospe Katinke Šlambergerjeve gosp. Karol Florian 5 K, napredno omizje v Kostanje-vici 18 K 3 h, Al. Pavlin iz Podbrezja letni prispevek 24 K, prof. Štrifot v Ljubljani 4 K, črna kava pri Jahačevi Minki ob 2. uri zjutraj 4 K, črni peter v Češki koči 3 K, župnik Fr. Porenta iz Križev 10 K, dr. Fr. Prevc, odvetnik v Kranju 10 K, sodnik Fr. Pogačnik v Kranju 20 K, M. Pavlin nabral v gostilni gospe Magde Rant o priliki Loj-zetove odhodnice 4 K, po dr. Storu, odvet-niku v Ljubljani, župnik A. More v Bukov-ščici globo 50 K, notar Niko Lenčič v Škofji Loki 5 K, župnik Molj v Štranjah v spomin vrlega pokojnega kamniškega žu-pana Luke Berganta 10 K, po adj. Al. Se-liškariju Iv. Šink v Kranju 20 K, županstvo Škofja Loka 20 K, na semnju pri Knedlnu 4 K 12 h, čitalniški pevski zbor v Kranju od K. Jägerja mu podarjenih 30 K (povo-dom petih žalostink ob pogrebu sina Ru-dolfa), po upravnistvu »Slov. Naroda« Janko Škerbinec, nadučitelj v Višnji gori 18 K 20 h, darovali prijatelji prerano umrlega župana gospoda Štefica v Višnji gori namesto venca na njegovo krsto; imeno-van 20 K, Gilbert Fuchs v Kokri 20 K, Matej Seršen na Skaručni 2 K, Viljem in Ferdinand Polak v Trziču 40 K, Martin Poč, župnik v Komendi, 4 K, županstvo Mošnje 30 K, Miha Noč, posestnik na Javorniku, 3 K, Anton Golobič v Cerkljah 9 K, župnik Franc Rajčević v Grahovem 60 K, g. Karol Florian v Kranju mesto venca na krsto Fr. Pucherja 10 K. — Zahvaljujoč se za vse došle mu prispevke, prosi odbor »Dijaške kuhinje« gg. podpornike in prijatelje tega tako potrebnega zavoda, naj ohranijo tudi v bodoče svojo naklonenost do revnih di-jakov in naj širijo zanimanje za »Dijaško kuhinjo« v Kranju med svojimi znanci.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 24. oktobra. (C. B.) Pri-četkom seje protestira poslanec Pačak v ime mladočeskega kluba mej nepre-stanim vriščem vsenemcev proti vče-rajšnjim surovim napadom na poslanca Stranskega ter vpraša predsednika, kaj namerava ukreniti, da se v bodoče pre-prečijo taki dogodki in varuje ugled zbornice. Predsednik grof Vetter kar najgloblje obžaluje včerajšnje dogodke in izjavlja, da mu žal ne pristojta no-bena druga pravica, nego dajati ukor, katere se je včeraj tudi posluževal. Predsednik opominja poslance najnuj-neje, naj varujejo ugled zbornice in se vzdržijo osebnih psov (Pohvala). Nato se nadaljuje razprava o nujnem pred-logu posl. dr. Stranskega.

Dunaj, 24. oktobra. V današnji seji je poslanec Stransky zavračal psovke »judi«, s katerimi so bili Nemci včeraj napram njemu jako radodarni. Stransky

je dokazoval, da je bil praded voditelja Vsenemcev Schönererja žid, torej naj stranka, ki ima voditelja, v čegar žilah se pretaka židovska kri, ne meče okolu s takimi psovki. Na to je sledilo glasovanje glede predloga posl. Stran-skega o dogodkih v Litavi. Nujnost se je soglasno sprejela. Glasovali so za nujnost tudi Vsenemci. O meritu se je glasovalo ločeno in sicer je bil predlog, naj se pozove vlado, da uvede v tej zadevi preiskavo, soglasno sprejet, predlog, naj se vlado pozove, da krivce kaznuje, pa je bil tudi spre-jet s 139 proti 122 glasovom. Nemci so glasovali proti in s tem po-kazali veliko nedoslednost. Kdor je za preiskavo, bi moral biti pač tudi za to, da se krivci kaznujejo. Desnica se je Nemcem posmehovala. Nato je sledila razprava o predlogu glede naraščajo-čega brezdelja.

Dunaj, 24. okt. Slovanski centrum je imel danes sejo, v kateri je sklenil, da bode pri proračunski razpravi v imenu slovanskega centra govornik drž. poslanec Pogačnik. Klub bode glasoval proti nujnosti predloga o fran-coskih kongregacijah. V debati bode govoril za klub drž. poslanec dr. Hru-ban. Klub bode glasoval za predlog poslanca Peška glede odprave terminske kupčije.

Dunaj, 24. okt. Nadvojvoda Franc Salvator je imenovan brigadirjem na Dunaju.

Trst, 24. okt. Na zborovanju zbora svečenikov sv. Pavla zbrani duhovniki protestujejo proti interpelaciji Benattija v drž. zboru in predlagajo iz-javo ministru predsedniku, da si istrski duhovniki ne dajo kratiti svojih držav-ljanskih pravic, in zahtevajo v to za-konitega varstva. — Stemberger, predsednik.

Berolin, 23. oktobra. »Nat. Ztg.« javlja: Rusija več ne nasprotuje zdru-ženju Krete z Grško, vendar se v tej zadevi še ni obrnila do veselil s kakim predlogom.

London, 24. okt. General French se v kratkem povrne iz Južne Afrike in prevzame Bullerjevo mesto. General Hildyard prevzame poveljstvo v Alders-hotu.

Umrli so:

22. oktobra. Jožefa Kosem, ručunskega oficijala žena, 26 let, Krakovski nasip 22, jetika.
V hiralnici:
22. oktobra. Jernej Šolar, delavec, 40 let, uleus cruris, morbus Brighthi.
23. oktobra. Barbara Rozina, delavka, 59 let, amalia, pneumonia catarrh.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm.

Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celsiju	Veterec	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
23. 9. zveč.	740,3	10,3	sl. szah.	megla	
7. zjut.	741,3	7,2	brezvešt.	megla	2,9
24. 2. popol.	741,1	11,3	sl. sever	oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura 11,1°. normale: 9,1°

Zahvala.

1025 1—1

Vsem blagim prijateljem mojega rajnega sina, č. g. kapelana Rafaela Winkler-ja, ki so pri-pomogli k temu, da se mu je postavil spomin k na smehelskem pokopališču, izrekam tem potom svojo najsrčnejšo zahvalo.

Frančiška Winkler,
mat.

Dunajska borza.

Dne 23. oktobra.	
Skupni državni dolg v notab.	98,40
Skupni državni dolg v srebru.	96,25
Avstrijska zlata renta 4%.	118,80
Avstrijska kronska renta 4%.	95,50
Ogerska zlata renta 4%.	118,55
Ogerska kronska renta 4%.	92,75
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1620,—
Kreditne delnice, 160 gl.	617,20
London vista	238,97
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117,25

Dne 23. oktobra.	
20 mark	23,44
20 frankov (napoleonor)	19,02
Italijanski bankovci	32,15
C. kr. cekini	11,32
Dne 23. oktobra.	
3-2% državne srečke l. 1889, 250 gl.	190,50
5% državne srečke l. 1880, 100 gl.	169,50
Dravne srečke l. 1884, 100 gl.	216,—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95,10
Tisne srečke 4%, 100 gl.	144,25
Dunavske vravnave srečke 5%	261,—

Kupujte in zahtevajte

povsod le svinčnike, ki nosijo napis: »Svinčnik družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani«. Ti svinčniki so novo blago in zanesljivo dobri, od svetovno-znane avstrijske trdke Hardtmuth-ove, in niso nič dražji od drugih.

Svinčniki družbe sv. Cirila in Metoda naj se vpeljejo v vse šole, saj dišna družba skrbi največ za narodne šole, in vsak krajar ji dobro dojde. Z blagim namenom je pa združeno tudi dobro blago.

Cena 12 tucatov:

št. 100	št. 90	št. 301	št. 302	št. 504
K 1,42	K 2,70	K 4,50	K 6,04	K 6,84

Glavno zalogo ima trgovina

Ivan Bonač-a v Ljubljani.

Hiša z vrtom

na Karlovski cesti št. 6 v Ljubljani
je na prodaj.

1019 2—2

Natančnosti pri gosp. Adolfu Ruda,
c. kr. gl. davčnem kontrolorju v Kranju.

Katoliška bukvarna

v Ljubljani

priloga:

Missale Romanum (v obliki male pole) l. 1898, z najnovejšimi masami, in sicer:

1. V črnem usnji z marmor. ali rudečo obrezo K 43-20
2. V črnem usnji z zlato obrezo K 44-40
3. V rudecem šagronu z zlato obrezo K 50—

Dobiti je tudi v še finejšem vezanju.

Missale Romanum (v četvorki) l. 1898, z najnovejšimi masami, in sicer:

1. V črnem usnji z marmor. ali rudečo obrezo K 36—
2. V črnem usnji z zlato obrezo K 38—
3. V rudecem šagronu z zlato obrezo K 42—

Dobiti je tudi v še finejši izdaji.

Cene veljajo s proprijem vred. za katerokoli škofijo. — V zalogi so misali s proprijem naslednjih škofij: Ljubljanske, goriske, krške, lavantinske, poreško-paljske, tržaške in ogersko-hrvatskih.

Missae pro defunctis (v obliki male pole):

- V črnem usnji z rudečo obrezo K 5-16
- V črnem usnji z zlato obrezo K 5-76

Za one čast. gospe, ki zaradi slabega vida smejo vedno maševati »de Beata«:

Missale ad usum sacerdotum caecotentium (v obliki male pole):

- V črnem usnji z zlato obrezo K 19-20.

Rapidol je izvrstno sredstvo za ličenje sobnih tal. Isto odstranja in preprečuje lepljivost ličenih desk. Edina pro-daja za Kranjsko pri trdki BRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice. 228 1 12-4
Vnauja naročila proti povzetju.

Prav dobro ohranjen

parni stroj

najboljšega sistema, 8 konjskih moči, se prod.

1015 2—2

Oskrbništvo pivovarne bratov
Reininghaus, Ljubljana—Šiška.

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

se priporoča prečistiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, ebhajline burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priproste in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svil-natem in zlatem vezanju. Prevzame tudi naročila na bandera in baldahine ter izvršuje vsako-vrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. Vporablja samo dobro blago, cene po možnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudi rado-voljno prevzame.

704 12—11

Mednarodna panorama

umetni zavod l. vrste,

v pritličju meščanske hiše.

Vhod s Pogačarjevega trga.

Fotoplastiška potovanja po celem svetu v popolni istini.

Nihče naj ne zamudi si ogledati

Zanimivo potovanje po lepem Renu od Mogunca do Kolina.

Razstavljeno le do sobote 26. oktobra.

Odprto vse dni, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. jutraj do 9. zvečer. 1021 1—1

Vstopnice za odrasle 40 h, za otroke, dijake in vojake od narednika niže 20 h.

Na prodaj so prav po ceni

tri izpovednice,

dobro ohranjene; ena v gotskem slogu.

Kjé, pové iz prijaznosti upravnistvo »Slovenca«.

945 5—4

Na mnogobrojno zahtevo častitih dam otvorim s 1. novembrom t. l.

pouk v šivanju perila

v svojem salonu 1022 3—1

na Dunajski cesti št. 17, hotel »Evropa«, desne stopnice, III. nadstropje.

Namiznih jabolk

do 3000 klg. ima na prodaj po nizki ceni

1013 3—2

Jakob Belec,

posestnik, Zg. Otok, pošta Radoljica.

MATTONIJEV GIESSSHÜBLER

karavna

alkalična kislina

kot zdravilni vreclec že stoletja znana v vseh boleznih (L.) 10 40

sapnih in prebavnih organov,

pri protinu, želodčnem in mehurnem kataru. Izvrstna za otroke, prebolele in mej nosečnostjo.

Najboljša dietetična in osvežujoča pijača.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varju.

Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specejskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v Ljubljani.

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjša dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kupljenega izvzetih naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCU“
I., Wellzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih papirjev in vsini vati za dosede kolikor je mogoče visocaga obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnih.